

TER DISCUSSIE

## BONUS

TOPIC

# Visie, wat heb je eraan?

**Onderzoek vormt het dominante paradigma in onderwijsland. Als iets niet grondig onderzocht is kun je eigenlijk wel inpakken met je goede bedoelingen. Presentaties op studiedagen kunnen niet meer zonder een grafiekje-statistiekje en een passend piramidemodel. Een artikel zonder bronvermeldingen kan ook nog maar moeilijk serieus genomen worden. Maar hier stuiten we op een paradox want achter elk onderzoek schuilt immers een idee op basis waarvan we iets wilden onderzoeken... en hoe verantwoord je nu dat eerste idee? Precies: visie.**

| **Tekst** Gertjan van Dokkum

## Paradox van de onderzoeker

En begrijpt u mij goed. Ik heb uiteraard geen probleem met mensen die het leuk vinden om enquêtes af te nemen, focusgroepen te houden of uren in een hoekje gaan zitten turven want ik maak ook graag gebruik van hun resultaten. Maar waar ik wel een beetje moeite mee heb in dit dominante paradigma is de interne tegenstrijdigheid die maar weinigen opmerken; het is een paradox die eigenlijk al heel erg oud is, maar soms lijkt te worden vergeten. Ik zal hem hier ter herinnering nog eens kort uiteenzetten. Het vertrekpunt is de regel dat men van feiten geen normen kan maken (dus ook geen beweegnorm!). Wanneer het een onderzoeker met veel pijn en moeite zou lukken om 'waars' over de werkelijkheid te zeggen, zegt dit gegeven op zichzelf nog helemaal niets over de wenselijkheid ervan. Oftewel de onderzoeker kan volgens de zelf opgelegde regels op zijn best beschrijven 'dat wat is', maar via diezelfde regels onmogelijk komen tot 'dat wat behoort'.

## Dat wat behoort

Om te bepalen wat wenselijk is voor opgroeiende kinderen in algemene zin, maar uiteraard ook op het gebied van sport en bewegen, heb je ideële argumenten nodig. Persoonlijke argumenten die samen een logisch en samenhangend geheel vormen over de volwassen

mens en de manier waarop deze idealiter samenleeft met anderen; het mens- en maatschappijbeeld. Dit persoonlijk verhaal vormt de fundering van jouw pedagogische visie. Een visie die helpt om normatieve keuzes te maken en jouw handelen te rechtvaardigen (bijvoorbeeld het streven naar het halen van de minimale beweegnorm voor alle kinderen van Nederland). Jouw visie geeft je richtlijnen voor het begeleiden van kinderen in de gewenste richting. Het helpt je zoeken naar oplossingen en is je belangrijkste adviseur wanneer je jezelf wilt verantwoorden voor je pedagogisch handelen (verwijzen naar onderzoeken zal hier dus niet kunnen volstaan). Waar de onderzoeker eenduidig en eenzijdig de werkelijkheid beschrijft zijn visies juist veelkleurig en veelvormig. Visies mogen verschillen en moeten steeds opnieuw bediscussieerd en vertaald worden. Je gaat immers ergens voor staan! Je benoemt je persoonlijke idealen en bekent kleur. Gesprekken over visie zouden wat mij betreft binnen het vak het dominante gesprek mogen vormen om dan vervolgens te bekijken wat we met elkaar gaan doen om onze idealen voor de jeugd van Nederland te gaan realiseren. De onderzoeken die we nodig hebben om dit te kunnen doen bestaan eigenlijk allemaal al. Het komt er dus op aan om de veranderingen in gang te zetten, om over te gaan tot handelen.

### Visie in actie

Een visie zonder daadkracht is per definitie kansloos. In de natuurkunde wordt een 'impuls' dan ook beschreven als 'kracht x richting'. Visie kan slechts de richting bepalen, de kracht dient in deze vanuit jezelf komen. In die zin gaat het in dit themanummer ook niet alleen om het verhelderen van de grondslagen van de verschillende visies, maar vooral ook om de praktische vertaling ervan naar de context van het onderwijs. Of jij jezelf voor de toekomst van het vak op jouw school hard gaat maken voor de uitgebreide introductie van alle leerlingen in de bewegingscultuur, je de hele school gezonder en beweegvriendelijker wilt gaan maken, je misschien wilt investeren in 'bewegen-als-middel-tot-betere-schoolprestaties' of ervoor kiest om het klassieke lichamelijke opvoedingsideaal nadrukkelijker op de kaart te gaan zetten, maakt in die zin niet uit. Het komt erop aan je idealen voor het vak ook daadwerkelijk te gaan realiseren. Mensen enthousiast mee te nemen in je verhaal en te beginnen!



#### Contact

[G.vandokkum@fontys.nl](mailto:G.vandokkum@fontys.nl)  
Gertjan van Dokkum is docent  
Pedagogiek, Didactiek en Filosofie  
aan de AIO Eindhoven

#### Kernwoorden

bewegingsonderwijs, onderzoek,  
visie